

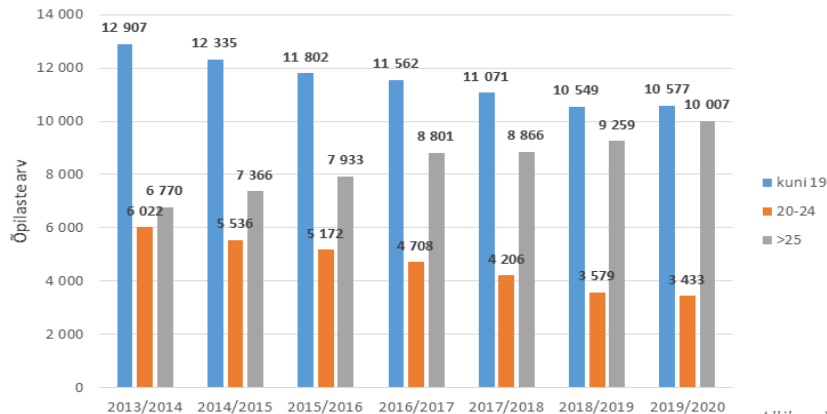
KUTSEHARIDUSE VALDKONNA ÜLEVAADE

2019

Peamised trendid ja andmed

- Kutseõppe eesmärk on omandada teadmised, oskused ja hoiakud, vilumused ning sotsiaalne valmidus töötamiseks, ühiskonnaelus osalemiseks ja elukestvaks õppeks.
- Kutseharidust on võimalik omandada **kutseõppeasutuses (32) või rakenduskõrgkoolis (5)**. Kutseõppeasutused jagunevad riigi- (26), munitsipaal- (2) ja erakutseõppeasutusteks (4). Kutseõpet läbiviivates õppeasutustes töötab kokku ligikaudu 2050 õpetajat. Eesti suurim kutseõppeasutus on Tartu Kutsehariduskeskus, kus õpib rohkem kui 2700 õpilast ja töötab 211 õpetajat. 2019. aastal omandas kutseõppeasutustes täienduskoolituse riikliku koolitustellimuse (RKT) kursustel uusi oskusi 14 328 täiskasvanut.
- **2019. a jätkas põhikooli lõpetanutest 26% õpinguid kutsehariduses** ning 71% üldkeskhariduses. Kutseõppes jätkamine on populaarsem poiste seas. Maakonniti on õpilaste valikute vahel üsna suured erinevused. Kõige vähem oli 2019. aastal põhikoolijärgselt kutsekeskhariduses jätkajaid Harju- ja Saaremaal, kõige rohkem Ida-Viru, Valga- ja Raplamaal.
- Õppijate koguarv on viimastel aastatel olnud 23 000-25 000 ringis (mehi veidi üle poole), igal aastal on kutsehariduse lõpetajaid üle 8000 õpilase. **Kutseõppe on kasvavalt populaarne täiskasvanute hulgas**, samas noorte hulgas ei ole suudetud populaarsust kasvatada. **Suurenenud on 25-aastaste ja vanemate õppijate arv** jõudes 20%-lt 2011/12.õa 42 %-ni 2019/20.
- Kutseharidust on võimalik omandada õpipoisiõppe ehk töökohapõhise õppe vormis, kus ettevõttes või asutuses toimuva õppe osakaal on tavapärasest oluliselt suurem ja moodustab vähemalt 2/3 õppe mahust. **Töökohapõhises õppes osalejate arv on järjest kasvanud** pärast 2015.a ESF programmi PRÕM tegevuste käivitamist (2014/15. õa - 617 õpilast; 2019/20. õa - 1919 õpilast, mis on 8% kõigist kutseõppe õpilastest). Töökohapõhisesse õppesse on kokku olnud kaasatud üle 900 ettevõtte ja asutuse.

Joonis: Kutseõppes õppijad vanuserühmade kaupa 2013-2019

Eesti elukestva õppe strateegia 2020 (EÕS 2020)

Üldeesmärk: kõigile Eesti inimestele on loodud nende vajadustele ning võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väärika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus.

Kutseharidusprogramm (EÕS 2020 rakendamine)

Eesmärk: luua Eesti elanikkonnale nende vajadustele ja võimetele vastavad kvaliteetsed, paindlikud ja mitmekesiste valikutega kutseõppevõimalused, mis vastavad tööturu arenguvajadustele.

Meede: Õppes osaluse kasv ning lõpetajate parem vastavus tööturu vajadustele

Olulisemad mõõdikud	2016	2017	2018	2019	2021 (siht)
1–3 aastat tagasi kutsehariduses õpingud lõpetanud 20–34-aastaste inimeste tööhõive määr (%)	82,1%	86,2%	76,6%	86,2%	>80
Kutseharidussüsteemi osapoolte rahulolu kutseõppe toimimisega (metoodika ja allikas täpsustamisel)	90,2 (kooliga)/81,2 (töõga)		90,3/81,2	-	määratakse esimesel mõõtmisel
Õppetöö katkestajate määr kutseõppeasutustes (kutsekeskhariduse tasemel 1. õppeaastal) (%)	22,4%	22,4%	23,4%	23,4%	<20%

Programmi suuremad kulud (2020. a eelarve 88,6 mln)
Kutseõppe koolitusmahtude kavandamine, õppekohtade tagamine ja õpilaste toimetulekut toetavad meetmed 85,4 mln
Rahvusvahelise koostöö arendamine 2,1 mln
Kutseõppe kvaliteedi ja õppekorralduse arendamine 0,96 mln
Valitsussektori kulud: 2018.a 97,0 mln (0,37% SKP-st, 6% kogu hariduskuludest); kogukulu õpilase kohta 343€ kuus.

Olulisemad tegevused, arendused või protsessid 2016–2020

2016	2017	2018	2019	2020 siht
<ul style="list-style-type: none"> - Valikuaasta piloteerimine; - Tegevuskava HEV (hariduslike erivajadustega) laste üleminekute toetamiseks; - Uus õppekavade registreerimise kord; - Koolide arengukavade uuendamine; - Koolivõrgu ümberkorraldused; - E-kutseksamite arendamise algus. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uue rahastamismudeli põhimõtete väljatöötamine; - Kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsus; - Tugisüsteemide analüüs; - Vastuvõtutingimuste analüüs; - Kutsekeskharidusõppe mudeli arendusettepanekute esitamine; - Haridusuuenduslike koostööprojektide käivitamine (Klass+). 	<ul style="list-style-type: none"> - Rahastamismudeli rakendamine ja tegevustoetuse põhimõtete sõnastamine; - OECD kutsehariduse ülevaade; - IT akadeemia kutsehariduse pilootprojekti põhimõtete väljatöötamine; - Võtmepädevuste sisu, mahu ja valikute ümberkujundamise arutelud kutsekeskharidusõpingutes; - Kutsemeistrivõistluste strateegia kuni aastani 2022; - Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine simulaatoritega. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kutsevalikuaasta kontseptsiooni piloteerimise rakendamine; - Uue kvaliteedihindamise süsteemi rakendamine; - IT akadeemia kutsehariduse pilootprojekti elluviimine; - Keskkharidustaseme õppekavade sidususe analüüs. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tallinna Muusika- ja Balletikooli asutamine; - Kutsevaliku õppekavade rakendamine - kutseõppe katkestamist ennetav ja üleminekuid toetav meede (Norra/EMP); - Mitteformaalse üldharidusõppe avamine kutsekoolides – osade maakondlike täiskasvanute gümnaasiumide sulgemine; - Arutelude alustamine keskkhariduse tervikvaate ja korralduse võimaluse osas (üld- ja kutsehariduse lõimine ja „ühelise kontseptsioon“).

Peamised õigusaktid ja olulisemad dokumendid

Strateegiad, seadused ja määrused	Ministeeriumi dokumendid	EL
<ul style="list-style-type: none"> * Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ * Eesti elukestva õppe strateegia 2020 * Kutseõppeasutuse seadus * Kutseharidusstandard * Kutseseadus * Välisriigi kutse kvalifikatsiooni tunnustamise seadus * Õppetootuste ja õppelaenu seadus * Töökohapõhise õppe rakendamise kord 	<ul style="list-style-type: none"> * Kutseharidusprogramm * Tööturu ja õppe tihedama seostamise programm * Täiskasvanuhariduse programm * Digipõrde programm * Programm Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid * Koolivõrgu programm 	<ul style="list-style-type: none"> * Strateegiline raamistik Haridus ja koolitus (HK) 2020 * Strateegia Euroopa 2020 (majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava) * Euroopa poolaasta (EL riikide majanduspoliitika koordineerimise raamistik) * Brugge'i kommünikee Euroopa tõhustatud koostöö kohta kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas ajavahemikus 2011–2020 * Nõukogu soovitus, kvaliteetse ja tõhusa õpipõhisõppe Euroopa raamistiku kohta * Erasmus Pro kutsehariduse õpirändeks * Euroopa Kvalifikatsiooniraamistik (EQF) * Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik (EQA VET) * Euroopa kutsehariduse ja -koolituse ainepunktide süsteem (ECVET)

Peamised rollid ja koostöö

HTM

Tagab kutsehariduspoliitika põhimõtete ning eesmärkide kavandamise ja rakendamise, kujundab kutseõppeasutuste koolivõrgu, koordineerib kutseõppe kvaliteediraamistiku loomist ning hindamist, arendab õigusruumi, kavandab ressursse

SOM

Tööhõive ja tööturupoliitika edendamine; noorte tööhõive

MKM

IT hariduse edendamine; kodanike digitaalse kirjaoskuse arendamine, e-teenuste arendamise raamistiku loomine

KOHALIKUD OMAVALITSUSED

Munitsipaalkutseõppeasutuste pidamine

SA KUTSEKODA

Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (EQF) rakendamise koordineerimiskeskus

SA ARCHIMEDES*

Eesti ENIC/NARIC keskus (akadeemilise tunnustamise agentuur); Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA); Erasmus+ jm rahvusvahelised programmid

SA HITSA*

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) hariduse edendamine; koolides digikultuuri loomise seiramine ning vajalike toetustmeetmete ellukutsumine; õpetajate ja koolijuhtide digipädevuste arendamise täienduskoolitused; uuenduslike pilootprogrammide elluviimine; hariduse e-teenuste arendamine

SA INNOVE*

Koolide toetamine kutseõppekavade arendamisel; vajadusel õppematerjalide loomise korraldamine; kutsehariduse populariseerimine ja kutsemeistrivõistluste koordineerimine; rahvusvaheline koostöö

VALDKONDLIKUD KOOSTÖÖKOGUD, PEAMISED ESINDUSÜHINGUD

Koolide nõunike kogud; Eesti Kutseõppe Edendamise Ühing; Kutsehariduse nõukoda

Kutseharidust pakkuvate koolide arv

*Haridus- ja Noorteamet luuakse 2020. a SA Innove, SA Archimedese, Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutuse ning Eesti Noorsootöö Keskuste teenuste põhjal. Eraldiseisvalt jätkab SA Archimedeses tegutsev Erasmus+ programm.

Regulaarsed uuringud ja seire

- Vilistlasuuringud (3a tagant)
- Õpilaste rahulolu uuringud (kord aastas)
- Uuringud edukus tööturul (HTM)